

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevien kuntien työttömyysturvaan liittyviä tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevien kuntien työttömyysturvaan liittyviä tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 61/2022 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Noora Santala, työ- ja elinkeinoministeriö
- lakimies Hans Muroke, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- kehittämisjohtaja Olli Päärnilä, KEHA-keskus
- palvelujohtaja Tarja Jokimäki, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto
- palveluvastaava Kristian Manelius, Uudenmaan TE-toimisto
- projektipäällikkö Marjo Pekkonen, Oulun kaupunki
- työllisyysjohtaja Regina Saari, Tampereen kaupunki
- projektikoordinaattori Jari Lindström, Suomen Kuntaliitto

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- sosiaali- ja terveysministeriö
- Kansaneläkelaitos
- Ammattiliitto Pro ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- oikeusministeriö
- Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia, työttömyysturvalakia ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan ato-

Valiokunnan mietintö TyVM 6/2022 vp

mienergiayhteisöstä tehdyn sopimuksen oleskeluoikeuksia koskevien eräiden määräysten täytäntöönpanosta annettua lakia.

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana oleville kunnille siirrettäisiin lisää toimivaltaa antaa työnhakijan työttömyysturva-oikeutta koskevia työvoimapoliittisia lausuntoja. Lisäksi kunnat antaisivat työttömyyskassoille ja Kansaneläkelaitokselle ilmoituksia työnhakijan lähtemisestä EU:n sosiaaliturva-asetuksessa tarkoitettuun työnhakuun toiseen EU- tai ETA-maahan tai Sveitsiin.

Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto voisi antaa työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevien kuntien asiakkaita koskevia työvoimapoliittisia lausuntoja käsiteltävänä olevasta asiasta riippumatta hoitaessaan omaan toimivaltaansa kuuluvia valtakunnallisesti keskitettyjä työttömyysturvatehtäviä.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain, työttömyysturvalain ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyn sopimuksen oleskeluoikeuksia koskevien eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain muutokset olisivat teknisluonteisia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan, että työllisyyden edistämisen kuntakokeilun kunnille siirretään nykyistä enemmän toimivaltaa antaa työvoimapoliittisia lausuntoja. Esityksen tavoitteena on vahvistaa kuntien roolia työttömyysturva-asioissa ja nopeuttaa ja sujuvoittaa kokeilun alueen kunnan asiakkaana olevan henkilön työttömyysturva-asioiden käsittelyä. Muutokset eivät vaikuta työttömyystuuden saamisen edellytyksiin, eivätkä työnhakijoiden oikeuksiin tai velvollisuuksiin.

Esityksessä ehdotettujen muutosten jälkeen kokeilun alueen kunnan asiakkaan työttömyysturva-asiat käsitellään pääosin joko kokeilun alueen kunnassa tai valtakunnallisesti keskitettynä Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistossa. Tarkoituksena on, että kokeilun alueen kuntien toimivalta työvoimapoliittisten lausuntojen antamisessa vastaa mahdollisimman pitkälle työ- ja elinkeinotoimistojen toimivaltaa. Valiokunta pitää ehdotettuja muutoksia hyvinä ja tärkeinä ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina. Valiokunta katsoo, että kuntakokeilun kuntien toimivallan laajentaminen on tarkoituksenmukaista myös työllisyyden edistämisen kuntakokeilun jatkamisen ja hallituksen linjaaman työ- ja elinkeinopalveluja koskevan myöhemmän toimivallan pysyvän siirtämisen takia.

Resurssit

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa etenkin kuntakokeiluja edustavat tahot ovat tuoneet esiin huolensa kuntakokeiluun osoitettujen resurssien riittävydestä ja henkilöstöresurssien tarkoituksenmukaisesta jakautumisesta kuntien ja TE-toimistojen välillä. Kokeilun alkamisen jälkeen työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettuun lakiin tehtyjen muutosten, työnhakijan pal-

Valiokunnan mietintö TyVM 6/2022 vp

veluprosessin 2.5.2022 voimaan tulleiden muutosten (pohjoismainen työvoimapalvelumalli), lomautusten vähenemisen ja työttömyyden yleisen kehityksen vuoksi kuntien asiakasmäärät ovat mainittujen asiantuntijatahojen mukaan kokeilukunnissa kasvaneet suhteessa TE-toimistojen asiakasmääriin, minkä vuoksi resurssilaskelmia tulisi tarkastella uudelleen.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta piti kuntakokeilusta antamassaan mietinnössä (TyVM 16/2020 vp — HE 87/2020 vp) välttämättömänä, että kokeilun toimeenpanon asianmukaisesta resursoinnista huolehditaan ja että resursoinnin riittävyttä arvioidaan määräajoin, jotta työnhakijoiden lakisääteisen palvelun toteutuminen ei vaarannu. Valiokunta toteaa, että nyt käsittelyssä olevassa esityksessä ehdotetut muutokset eivät aiheuta kuntien lisäresursointitarvetta, mutta katsoo, että resurssien tarkoituksenmukaista jakautumista kokeilukuntien ja TE-toimistojen välillä on aiemmin tehtyjen lainsäädäntömuutosten sekä työllisyydessä tapahtuneiden muutosten vuoksi syytä tarkastella huolellisesti ja ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 61/2022 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen.

Helsingissä 2.6.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

tilapäinen puheenjohtaja Arto Satonen kok
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Niina Malm sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Jukka Mäkynen ps
jäsen Anders Norrback r
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Ruut Sjöblom kok
jäsen Riikka Slunga-Poutsalo ps
jäsen Sofia Virta vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen